

Folketingets finansudvalg

Sagsnr.
2013-10104

Folketingetsfinansudvalg har d.17.09.2013 stillet følgende spørgsmål nr. 506(alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares.

Doknr.
153104

Spørgsmålnr. 506:

Dato
14-10-2013

"Vil ministeren redegøre for udviklingen i den danske konkurrenceevne i perioden 2001 til 2013?"

Svar:

Konkurrenceevne er et komplekst begreb. Den afspejler blandt andet teknologisk udvikling, viden, uddannelse, infrastruktur og ikke mindst priserne på de input, som indgår i en virksomheds fremstilling af et færdigt produkt: arbejdskraft, kapital samt varer og tjenester som forbruges i produktionen. Hertil kommer generelle samfundsøkonomiske forhold som fx makroøkonomisk stabilitet.

Det er ofte ret vanskeligt at finde præcise og sammenlignelige indikatorer for mange af de nævnte konkurrenceevneparametre. I praksis anvendes derfor både af danske og internationale økonomiske institutioner en række mere operationelle mål. I en dansk kontekst har spørgsmålet om udviklingen i konkurrenceevnen oftest fokuseret på fremstillingsvirksomheders lønkonkurrenceevne, hvor der findes en række tilgængelige mål, som der redegøres for i det følgende.

Lønstigningstakten inden for fremstilling har igennem de seneste par år været lav i et historisk perspektiv og i forhold til udviklingen i andre lande, jf. figur 1. Den afdæmpede lønudvikling skal ses i lyset af høje lønstigninger gennem 00'erne, hvor de danske lønninger voksede omkring 10 pct. mere end i udlandet. Set over hele perioden siden 2000 er lønningerne i Danmark vokset knap 7½ pct. mere end i udlandet (opgjort som en sammenvejning af Danmarks største samhandelspartnere).

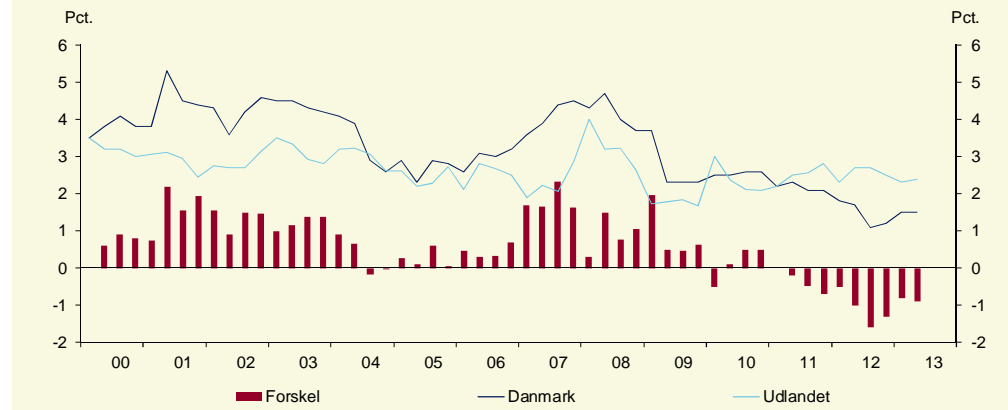
Højere lønstigninger end i udlandet vil som udgangspunkt ikke indebære en konkurrenceevneforværring, hvis de afspejler en tilsvarende højere produktivitetsvækst. Ved at betragte lønudgifterne ved at producere en enhed af en given vare – de såkaldte enhedslønmkostninger – i fælles valuta tages hensyn til udviklingen i såvel lønmkostninger, valuta og produktivitet på tværs af lande. Udviklingen i enhedslønmkostningerne afspejler forholdet mellem løn- og reale produktivitetstigninger, og enhedslønmkostningerne beregnes som forholdet mellem lønsum og real bruttoværditilvækst (BVT) som opgjort i nationalregnskabet.¹

¹Lønsummen inden for fremstillingshverv i nationalregnskabet er opgjort forskelligt fra lønnen i DA's lønstatistik for fremstilling. DA's internationale lønstatistik (figur 1) viser årsstigningstakter i lønningerne for en fastholdt population af virksomheder på DA-området, mens årlige stigninger i den implicite timeløn (figur 2) opgjort på baggrund af aflønning af ansatte i nationalregnskabet også er påvirket af sammensætningsfæfker. Desuden er der nogle forskelle på de lønkomponenter, der indgår i de to statistikker samt andre metodemæssige forskelle. Herudover dækker DA's lønstatistik kun virksomheder på DA-området og ikke alle fremstillingsvirksomheder som i nationalregnskabet.

Figur 1

Lønudvikling i Danmark og udlandet, fremstillingsvirksomhed

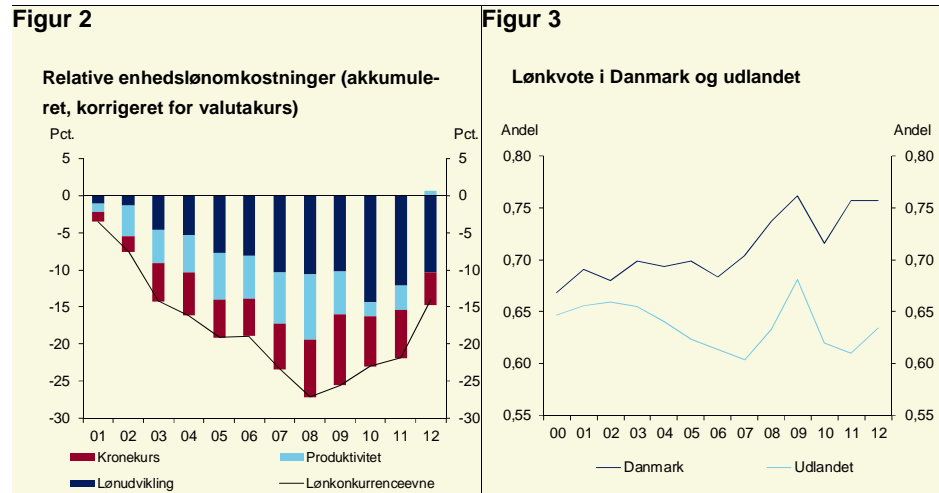
Anm.: Løn for udlandet er sammenvæjet på baggrund af 13 samhandelslandes vægte i det effektive kronekursindeks. I alt udgør landene 79-91 pct. af det effektive kronekursindeks i perioden 2000-12.
Kilde: DA's internationale lønstatistik.

I perioden 2008-12 er lønkonkurrenceevnen i forhold til udlandet blevet forbedret, når der måles på udviklingen i de relative enhedslønomkostninger, og hvor der desuden tages højde for udsving i valutakurser, *jf. figur 2*. Det afspejler et generelt fald i enhedslønomkostningerne i Danmark og en generel stigning i udlandet. Det skyldes især en relativt højere dansk produktivetsudvikling i denne periode. Svækkelsen af den effektive kronekurs har også medvirket til en forbedring i perioden, mens den relative lønudvikling er omtrent uændret. I de seneste år fra 2010 til 2012 har den relative lønudvikling imidlertid også medvirket til en forbedring af lønkonkurrenceevnen.

De seneste års forbedringer er dog ikke tilstrækkelige til at opveje tabet af lønkonkurrenceevne i perioden 2000-08. Over perioden 2000-12 er lønkonkurrenceevnen – målt på de relative enhedslønomkostninger – samlet set svækket med ca. 15 pct., hvilket primært afspejler relativt højere lønstigninger i Danmark og i lidt mindre grad en styrket krone.

Det er ikke nødvendigvis et problem, at danske enhedslønomkostninger er steget mere end udlandets, hvis danske virksomheder samtidig kan tage relativt højere priser for deres varer. Ved at sammenligne udviklingen i lønkvoterne i Danmark og udlandet, tages der højde for dette forhold. Udviklingen i lønkvoten afspejler således forholdet mellem lønomkostninger og nominel produktivitet, og lønkvoten beregnes som forholdet mellem lønsum og nominal bruttoværditilvækst.

I Danmark er lønkvoten for fremstillingsvirksomhederne under ét i øjeblikket relativt høj, både i historisk perspektiv og i forhold til andre lande, *jf. figur 3*. Faldet i de relative enhedslønomkostninger de senere år er således ikke afspejlet i lønkvoten. I første halvdel af 00'erne var lønkvoten i danske fremstillingsvirksomheder omtrent på niveau med lønkvoten i udlandet. Siden er forskellen øget til 12 pct.-point, hvilket tyder på en forværring af lønkonkurrenceevnen – målt ved udviklingen i lønkvoten i forhold til udlandet.

Anm.: I begge figurer anvendes fremstillingsvirksomhed (ekskl. energiforsyning). Enhedslønomkostningerne for udlandet er sammenejet på baggrund af 24 samhandelslandes vægte i det effektive kronekursindeks. I alt udgør landene 79-98 pct. af det effektive kronekursindeks i perioden 2000-12. I figur 2 afspejler et fald i de akkumulerede relative enhedslønomkostninger fra et år til et andet, at de danske enhedslønomkostninger stiger relativt til udlandet, og at der dermed sker en svækkelse af lønkonkurrenceevnen. For 2000 til 2010 er anvendt tal fra OECD, mens der for 2011 og 2012 er anvendt tal fra både OECD og Eurostat. For enkelte lande anvendes dog tal for den samlede økonomi i 2011-12. Lønkvoten er beregnet som forholdet mellem lønsum og bruttoværditilvækst (i løbende priser) på baggrund af nationalregnskabstal fra Eurostat. Lønkvoten for udlandet er sammenejet på baggrund af 17 samhandelslandes vægte i det effektive kronekursindeks. I alt udgør landene 66-78 pct. af det effektive kronekursindeks i perioden 2000-12. Ikke-europæiske lande som fx USA og Japan indgår ikke her.

Kilde: OECD, Eurostat, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Samlet set vurderes danske fremstillingsvirksomheders lønkonkurrenceevne på denne baggrund fortsat at være udfordret. Der udestår således fortsat en vis tilpasning – enten via relativt lavere lønstigninger eller højere produktivtets- og værditilvækst – for at opveje svækkelsen af lønkonkurrenceevnen op gennem 00'erne og få lønkvoten ned på et mere normalt niveau.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager